

5.2 Kunskapsprov avseende amatörradioanvändning

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, att utfärda bevis om godkända avlagda prov och att tilldela anropssignaler. Ett beslut om överlämnande får återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid med gällande föreskrifter eller om anordnaren på annat sätt visar sig vara olämplig att fullgöra uppgiften.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs inte att uppgiften att tilldela anropssignaler skulle kunna överlämnas.

Remissinstanserna: PTS, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Föreningen Sveriges sändareamatörer (SSA) och Föreningen Experimenterande Svenska Radioamatörer (ESR) tillstyrker förslaget. Förvaltningsrätten och ESR saknar dock bestämmelser om förutsättningarna för överlämnandet av uppgifterna och om återkallelse av detta och av kunskapsbevis. ESR menar vidare att förutsättningarna för utfärdandet av kompetensbevis bör anges och, med instämmande av SSA, att kunskapsbevis ska kunna återkallas. Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det bör framgå vad som menas med att anordnaren eller utfärdaren på annat sätt visar sig vara olämplig för uppgiften. PTS och Kammarrätten i Stockholm anser att det även bör finnas en möjlighet att överlämna tilldelning av anropssignaler till enskilda rättssubjekt. PTS föreslår också att myndigheten bör kunna meddela föreskrifter om de krav som provförrättare och utfärdare av certifikat ska uppfylla.

Skälen för regeringens förslag

Inledning

Det framgår av 3 kap. 1 § LEK att det krävs tillstånd för att få använda en radiosändare. Av 3 kap. 4 § samma lag framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet. Genom hänvisningen i 3 kap. 4 § till

3 kap. 11 a § 4 i lagen framgår det att föreskrifterna får innebära att vissa

Prop. 2010/11:115

62

kompetenskrav för den som ska handha radioanläggningen ska vara uppfyllda för att tillståndskravet inte ska gälla.

I fråga om amatörradiosändare är användningen undantagen från tillståndsplikt under vissa förutsättningar. Detta framgår av PTS föreskrifter (PTSFS 2007:4) om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare.

Undantaget är bl.a. förenat med villkor om att den som använder en amatörradiosändare ska ha ett kunskapsbevis (amatörradiocertifikat) och att det för ett kunskapsbevis krävs godkänt prov för amatörradiotrafik som visar kunskaper i radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser. Vidare anges att den som använder en amatörradiosändare ska ha en egen anropssignal.

Harmonisering av krav för kunskapsbevis

Internationella teleunionen (ITU) är ett FN-organ som utarbetar internationella rekommendationer och regelverk för alla typer av radiotjänster där användningen påverkar mer än ett land. Amatörradio är en erkänd radiokommunikationstjänst som är definierad i ITU:s internationella radioreglemente (ITU-RR).

Inom Europa finns ett samarbetsorgan för de olika post- och teleadministrationerna, European Conference of Postal and Telecommunications Administrations (CEPT). De länder som är anslutna till CEPT tillämpar gemensamt utarbetade rekommendationer. Även länder utanför CEPT kan ansluta sig till CEPT:s olika rekommendationer vad gäller amatörradio genom harmonisering.

Bestämmelser om kunskapskrav och utfärdande av kunskapsbevis följer av CEPT:s rekommendationer T/R 61-01 (CEPT Radio Amateur Licence), T/R 61-02 (Harmonised Amateur Radio Examination Certificate) och ECC Recommendation (05)06 CEPT Novice Radio Amateur Licence. För att få ett kunskapsbevis krävs det enligt CEPT:s rekommendationer

ett godkänt prov för amatörradiotrafik som utvisar kunskaper i ellära och radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser. Enligt rekommendation T/R 61-01 bör medlemsmyndigheterna utfärda certifikat som visar genomgången harmoniserad amatörradioexamination, Harmonised Amateur Radio Examination Certificate (HAREC). Detta harmoniserade certifikat erkänns ömsesidigt av medlemsmyndigheterna.

PTS föreskrifter om undantag från tillståndsplikten såvitt avser amatörradiosändare överensstämmer med dessa rekommendationer.

Tidigare utfärdande av kunskapsbevis

Det framgår inte av någon författning hur utfärdandet av kunskapsbevis ska gå till eller om det är möjligt att delegera certifikatutfärdandet till någon organisation eller liknande.

PTS godkände 1999 SSA som provförrättare för kunskapsbevis. SSA har sedan dess varit provförrättare och utfärdat amatörradiocertifikat baserat på de internationella rekommendationerna från ITU och CEPT. SSA har för närvarande ca 40 personer spridda över landet för att förrätta prov för amatörradiocertifikat.

Prop. 2010/11:115

63

Tidigare fanns det i PTS föreskrifter (PTSFS 1994:3) bestämmelser om godkännande av provförrättare för amatörradiotrafik. PTS ansåg dock att det bemyndigande i LEK som föreskrifterna stödde sig på var otydligt i fråga om möjligheten att delegera uppgiften att förrätta prov för och utfärda amatörradiocertifikat på så sätt som PTS hade gjort till SSA. Myndigheten upphävde därför föreskrifterna år 2006.

Överlämnande av uppgift rörande godkännande av kompetens

Det saknas alltså för närvarande reglering om hur ett amatörradiocertifikat kan erhållas, vilka kunskapskrav som ska vara uppfyllda för att få ett amatörradiocertifikat och vem som kan vara provförrättare. Mot bakgrund av de internationella rekommendationer som finns på området

finns det behov av en sådan reglering.

PTS har tidigare delegerat möjligheten att utfärda amatörradiocertifikat till privata rättssubjekt. Enligt PTS har det varit lämpligt och framgångsrikt att av myndigheten tidigare godkända provförrättare fått utfärda amatörradiocertifikat, då myndigheten inte har resurser att i stor skala förrätta prov och handlägga utfärdanden av certifikat. Det framstår därför som lämpligt att möjliggöra för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att delegera rätten att anordna kunskapsprov och utfärda kunskapsbevis till privata rättssubjekt.

Utfärdandet av kunskapsbevis är att se som en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning, eftersom det utgör en förutsättning för att få använda en radiosändare för amatörradio utan särskilt tillstånd. Enligt 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen får överlåtelse av en sådan uppgift endast ske med stöd av lag. Mot denna bakgrund bör det införas en bestämmelse i LEK om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare och att utfärda bevis om godkända avlagda prov.

Ett beslut om överlämnande bör kunna återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om den fysiska eller juridiska person som har anförtrotts uppgiften på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra denna.

Överlämnande ska kunna ske till svenska rättssubjekt

Hittills har kunskapsbevis utfärdats av svenska rättssubjekt. Enligt vår mening bör uppgiften att utfärda kunskapsbevis även i fortsättningen endast anförtros svenska rättssubjekt.

Utfärdandet av kunskapsbevis utgör en tjänst som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden¹

. Enligt direktivet är möjligheten att begränsa etableringsfriheten för tjänstetillhandahållare begränsad. Verksamhet

som har samband med utövandet av offentlig makt är dock enligt artikel 2.2 undantagen från direktivets tillämpningsområde. Radio-

1

EUT L 376, 27.12.2006, s. 36 (Celex 32006L0123).

Prop. 2010/11:115

64

frekvenser är en statlig resurs och användningen av dessa är offentligrättsligt reglerad. Enligt vår mening utgör anordnandet av kunskapsprov och utfärdandet av bevis om godkända avlagda prov i syfte att uppfylla kompetenskrav enligt LEK sådan offentlig maktutövning som inte omfattas av tjänstedirektivet. Det finns därför inte heller något hinder enligt det direktivet mot att begränsa utfärdandet av certifikat till svenska rättssubjekt.

Anropssignaler

Av det internationella radioreglementet följer att alla amatörradiosändningar måste identifieras med en anropssignal. I PTS föreskrifter om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare anges att en egen anropssignal är en förutsättning för rätten att använda en amatörradiosändare utan tillstånd. Anropssignalen anges i kunskapsbeviset. PTS har av tradition tilldelat SSA anropssignaler för ändamålet. Mot denna bakgrund bör, som PTS och Kammarrätten i Stockholm har påpekat, även uppgiften att tilldela anropssignaler kunna överlämnas till den som ska utfärda kunskapsbevis.

Återkallelse av kunskapsbevis

PTS och ESR har föreslagit att frågor om återkallelse av kunskapsbevis ska regleras. I promemorian lämnas dock inte något sådant förslag och frågan har inte heller övervägts där. Det saknas således underlag för att göra en bedömning av behovet av en sådan reglering och om under vilka förutsättningar återkallelse skulle kunna ske.

PTS utövar tillsyn över efterlevnaden av LEK och de skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Myndigheten

kan ingripa mot var och en som bedriver verksamhet som omfattas av lagen. Om innehavaren av ett kunskapsbevis vidtar åtgärder som strider mot de regler som gäller för verksamheten kan således PTS ingripa och meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Behovet av reglering av återkallelse bör också kunna hanteras genom att besluten tidsbegränsas. Mot denna bakgrund avser vi inte att nu göra en översyn av de sanktionsmöjligheter som finns när det gäller amatörradioanvändning.

Överklagande

Förvaltningsrätten i Stockholm har väckt frågan om beslut som avser utfärdande av bevis om avlagda kunskapsprov kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vi gör i denna fråga följande bedömning.

Enligt 8 kap. 19 § LEK får en myndighets beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I den mån uppgiften att utfärda bevis har delegerats till ett privaträttsligt subjekt utgör detta subjekt inte en myndighet, även om uppgiften avser myndighetsutövning. Beslut av sådana subjekt kan alltså inte överklagas med stöd av lagen.

Prop. 2010/11:115

65

Kunskapsbevis utfärdas med anledning av att ett godkänt kunskapsprov har avlagts. Utfärdande av bevis får närmast ses som en expediering till följd av ett beslut att godkänna någon och innefattar i sig inte någon särskild prövning. Ett beslut om underkännande föranleder inte något särskilt beslut om att inte utfärda något kunskapsbevis. Ett beslut om att godkänna eller underkänna någon vid ett kunskapsprov är inte av sådant slag att det bör kunna domstolsprövas. Mot denna bakgrund bör det enligt vår mening inte införas särskilda bestämmelser om överklagande av beslut om utfärdande av kunskapsbevis.